

**Stabbursdalen
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Fylkesmannen i Finnmark
9815 Vadsø

Besøksadresse
Stabbursnes
9710 Indre Billefjord

Kontakt
Sentralbord: +47 78 95 03 00
Direkte: +47 78 95 03 77
fmfipostmottak@fylkesmannen.no
www.nasjonalparkstyre.no/stabbursdalen

Norsk institutt for naturforskning
Framsenteret, Postboks 6606, Langnes
9296 TROMSØ

Saksbehandler Karoline Salmila

Vår ref. 2017/1546-0 432.3

Deres ref.

Dato 24.05.2017

Melding om Vedtak - Søknad om dispensasjon til lavtflygning med helikopter i Stabbursdalen nasjonalpark - Norsk institutt for naturforskning

Viser til deres søknad om dispensasjon til lavtflygning for kartlegging av rovfugl i Stabbursdalen nasjonalpark. Med delegert myndighet fra Stabbursdalen nasjonalparkstyre har nasjonalparkforvalter fattet vedtak den 23. mai 2017, som følger på neste side.

Fra og med side 3 i dette brevet følger saksutredning.

Med hilsen

Karoline Salmila
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Vedtak i sak 2017/1546

Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 første ledd første alternativ gis Norsk institutt for naturforskning (NINA) v/Karl-Otto Jacobsen dispensasjon til to (2) dager med lavtflyging under 300 meter Stabbursdalen nasjonalpark.

Vilkår for dispensasjonen:

- Dispensasjon til to (2) dager med lavtflyginger under 300 meter gjelder i perioden 25. juni. – 15. juli 2017 for å kartlegge reir til rovfugl i Stabbursdalen nasjonalpark.
- Flyging med helikopter skal skje i dialog med Statens naturoppsyn (SNO). NINA er forpliktet til å rette seg etter eventuelle anvisninger fra SNO når det gjelder flygerute.
- Ferdsel og aktivitet skal minimaliseres og skje på en slik måte at fuglene påføres minst mulig forstyrrelser og stress. Unødvendig forstyrrelse av dyrelivet, herunder reinflokker, i området skal unngås.
- Denne dispensasjonen må medbringes i felt og fremvises ved kontroll.
- Etter endt sesong skal en kort rapport fra årets aktivitet sendes til Stabbursdalen nasjonalparkstyre.
- Det skal innhentes nødvendig dispensasjon til bruk av helikopter fra berørte kommuner.

Det anmodes til dialog med reindrifta i forkant av helikopterflygingen.

Nasjonalparkstyrets vedtak kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal være skriftlig og begrunnet, og skal sendes via nasjonalparkstyrets adresse under, jf. forvaltningsloven § 32.

Stabbursdalen nasjonalparkstyre
Fylkesmannen i Finnmark
Statens hus
9815 Vadsø

Saksopplysninger

Stabbursdalen nasjonalparkstyre mottok søknad fra NINA den 21. april 2017. Årlig sender NINA en generell søknad for prosjektet til flere vernemyndigheter i Finnmark fylke. Forvalter var i telefonisk kontakt med Karl-Otto Jacobsen den 22. mai 2017. Deres behov for bruk av helekopter, samt fanging, prøvetaking og merking vil kunne variere etter hva som prioriteres av kartlegginger det spesifikk året det søkes for. I forhold til Stabbursdalen nasjonalpark søker ikke NINA om dispensasjon i forhold til snøugle i dette året fordi 2017 er prognosert til å være et bunnår uten hekkingsuksess for snøugle. Det er ikke behov for kartlegging av snøugle i de årene det ikke vil forekomme økning i smågnagerbestandene. De ønsker heller ikke å ta prøver av jaktfalk slik de har søkt om tidligere år. I 2017 ønsker de å kartlegge rovfuglarter fra helikopter, og de har derfor ikke behov for landinger, samt fanging, prøvetaking eller merking. Det søkes derfor kun om dispensasjon til lavtflyvning i Stabbursdalen nasjonalpark i 2017. De to lavtflyvningene vil forekomme med minst 1 ukes mellomrom i omsøkte tidsperiode.

NINA har siden 2001 drevet et forskningsprosjekt som omhandler kongeørns rolle i konflikten mellom kongeørn og reindrift i Finnmark. De ønsker å øke kunnskapen om kongeørns rolle i denne sammenheng, og en viktig del er å registrere hekkesuksess og fødevalg hos kongeørn. NINA har registrert over 50 kongeørnlokaliteter fordelt på kommunene Porsanger, Karasjok, Kautokeino, Tana og Alta. Å besøke alle lokalitetene er en tidkrevende jobb, og NINA bruker derfor helikopter til dette, noe de har gjort siden 2004. De undersøker fjær- og tar blodprøver. Ved de 15 mest intensivt overvåkede lokaliteter er det nødvendig å lande med helikopter. De vurderer å lande ved ytterligere 10 lokaliteter hvis de får finansiering til det. De gjennomfører også vårsjekk ved hjelp av snøskuter. Det er behov for lavtflygning ved alle reir, også de som ikke de lander ved. I 2017 var det registrert 155 kongeørnlokaliteter i hele Finnmark fylke.

NINA har til nå ikke fått midler til å starte en genetisk overvåking av jaktfalk i Vest-Finnmark. De har tidligere likevel samlet inn fjær og blodprøver til DNA-analyser. Dette har de i samarbeid med Rovfuglgruppa i Vest-Finnmark (ROV), som har et større fjærmateriale fra perioden 1992-2016. Reirene ble besøkt til fots i midten av juni 2016, og resterende ble tatt i sammenheng med allerede planlagt helekopterflygning i 2016.

NINA har fått midler til et prosjekt på bestandsforhold og genetiske analyser av fiskeørn i Finnmark. Fiskeørn som tidligere er ringmerket i Finnmark er gjenfunnet lengre øst enn fiskeørn som er ringmerket i Sør-Norge. De vil gjennom disse undersøkelsene avdekke om fiskeørn i Finnmark tilhører en annen hekkebestand enn fiskeørn lengre sør i Norge. Dette kan innebære at det kan være genetiske forskjeller mellom områdene. De vil sjekke en del av reirlokaltetene fra lufta i forbindelse med overvåkingen av kongeørn i juni-juli. De vil i tillegg samle inn mytefjær og eventuelt blod fra unger fra hekkeokaltiteter i Finnmark, Nord-Trøndelag og Østfold. De vil da gjøre svært korte bakkestopp.

NINA har som mål å unngå forekomster av tamrein under flygning med helikopter for å unngå unødvendig forstyrrelser. De har tidligere mottatt midler gjennom Forebyggende- og konfliktdemptende tiltak (FKT-prosjektet) for denne kartleggingen. I prosjektet søker de nødvendige tillatelser for DNA-prøver, ringmerking, fangst og montering av satellitter fra Miljødirektoratet og Forsøksdyrutvalget. De vil samarbeide med ROV også i 2017.

Det generelle omfanget av flygingen i forbindelse med overvåking av kongeørn, fiskeørn og

jaktfalk i Vest-Finnmark er begrenset til 3-4 dager og er planlagt i tidsperioden 25. juni til 15. juli 2017. De har planlagt følgende flygerute: Alta til Kautokeino-området, videre til Øvre Anarjohka, nordover mot Karasjok, til øvre deler av Tanavassdraget og videre til Porsanger. Via Stabbursdalen flys det tilbake til Alta over Sennalandet.

Regelverk

Formålet med vernet av Stabbursdalen nasjonalpark er å bevare et stort naturområde tilnærmet fri for tekniske inngrep, for å sikre biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander. I dette inngår blant annet å bevare en del av verdens nordligste furuskog, variert vassdragsnatur og gáisåene med et karakteristisk preg, samt geologiske forekomster og kulturminner. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift, naturopplevelse og utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

I følge verneforskriften til Stabbursdalen nasjonalpark § 3 punkt 5.1 skal all ferdsel skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner. Videre kan Miljødirektoratet ved forskrift fastsette at dyrelivet eller enkeltarter skal være totalfredet i hele eller deler av nasjonalparken, jf. verneforskriften § 3 punkt 3.2 andre ledd.

Naturmangfoldloven (nml.) trådte i kraft 1. juli 2009. Det skal fremgå av enhver beslutning som fattes ved utøving av offentlig myndighet hvordan prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 -12 er vurdert, jf. nml. § 7 i loven. I nml. § 8 framgår det at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal bygges på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for å skade naturmangfoldet. Virkninger av et tiltak skal vurderes ut fra den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. nml. § 10. Dersom det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger et tiltak kan ha på naturmiljøet, skal føre-var-prinsippet legges til grunn, jf. nml. § 9, slik at vesentlig skade på naturmangfoldet unngås ved at det treffes en beslutning på et for dårlig kunnskapsgrunnlag. Etter § 11 er det tiltakshaver av det omsøkte tiltaket som skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. I tillegg skal det etter § 12 tas utgangspunkt i driftsmetoder, teknikker og lokalisering av tiltaket som ut fra en samlet vurdering av den tidligere, nåværende og fremtidige bruken av naturmangfoldet gir det samfunnsmessige beste resultatet.

Verneforskriften for nasjonalparken sier at motorferdsel er forbudt på land og vatn, og i lufta under 300 meter, jf. § 6.1 i verneforskriften for Stabbursdalen nasjonalpark. I § 6.2 gis det en del direkte unntak fra dette forbudet, og i § 6.3 åpnes det for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til en del formål. Denne saken må behandles etter § 48 i naturmangfoldloven da det i verneforskriften ikke er åpnet for bruk av helikopter til dette omsøkte formålet. Stabbursdalen nasjonalparkstyre kan etter § 48 i naturmangfoldloven gjøre unntak fra verneforskriften dersom det ikke strider mot formålet med vernet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. I rundskriv fra Miljødirektoratet "Forvaltning av verneforskrifter", revidert januar 2014, redegjøres det for hvordan nml. § 48 i skal forstås. Her framgår det at bestemmelsen skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Det er i første rekke bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser som er av stor betydning for søker som omfattes av bestemmelsen.

Siktemålet er at verneforskriften ikke uthules gjennom omfattende dispensasjonspraksis.

I verneforskrifter etter naturvernloven, herunder verneforskriften for Stabbursdalen nasjonalpark, er det en generell dispensasjonsbestemmelse for vitenskapelige undersøkelser, denne bestemmelsen er ikke videreført i nml. Alle eksisterende verneforskrifter etter naturvernloven skal fortsatt gjelde, jamfør nml. § 77. Likevel gjelder nml. § 48 i stedet for den generelle dispensasjonsbestemmelsen i gjeldende verneforskrifter. Dette innebærer at forvaltningsmyndigheten etter nml. § 48 kan gjøre unntak fra verneforskriften dersom tiltaket ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig jf. punkt 7.6, dispensasjon for "vitenskapelige undersøkelser" i rundskrivet "Forvaltning av verneforskrifter". I rundskrivet heter det at forvaltningsmyndigheten alltid skal vurdere nytten av et forskningsprosjekt opp mot omfanget av eventuelle inngrep eller tiltak og de ulemper forskningen ellers medfører. Det er først og fremst aktuelt å gi dispensasjon til tiltak når det er nødvendig for forskning. Forskningsaktiviteter som ikke trenger å lokaliseres til et verneområde bør imidlertid kanaliseres utenfor verneområdet. Videre heter det at det vitenskapelige motivet bak vernet vil kunne begrunne en mer lempelig eller kurant dispensasjonspraksis når det ikke er tale om etablering av fast anlegg eller terrenginngrep i verneområdene. Tiltak som bidrar til å fremme verneverdiene bør det som regel gis dispensasjon til, da slik bruk kan betraktes som et ledd i forvaltningen som utøves for å bevare verneverdiene.

Vurdering

Verneformålet er å unngå uønsket og økt motorisert trafikk inn i fjernliggende og viktige vilt- og utmarksområder. Stabbursdalen nasjonalpark er leve- og yngleområde for en rekke trua og sårbare arter. Vernet av Stabbursdalen nasjonalpark skal beskytte dyrelivet mot unødige forstyrrelse eller trusler av alle slag, jf. nml. §§ 9 og 10. Det kan oppstå tilfeller hvor også lovlig ferdsel kan være til skade for viltet, vegetasjon eller kulturminner. Ferdsel skal ikke være til hinder for en eventuell oppbygging eller reetablering av sårbare arter. I følge nml. § 5 skal artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt. Man må derfor ta vare på artenes økologiske funksjonsområder. Det generelle motorferdselsforbudet er innført for å skjerme dyre-, plantelivet, tamrein og terrenget for forstyrrelser og kjøreskader. For at forbudet skal ha sin tilsiktede virkning er det viktig at dette håndheves restriktivt. Et viktig kriterium for å kunne innvilge en dispensasjon fra verneforskriften er som nevnt at tiltaket ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig.

Forskningsaktivitet som ikke trenger å lokaliseres til et verneområde bør derfor kanaliseres utenfor verneområder. Videre bør det gis dispensasjon til tiltak som bidrar til å fremme verneverdiene. En slik bruk kan også betraktes som et ledd i forvaltningen som utøves for å bevare verneverdiene. Forvalters vurdering for dette forskningsprosjektet er at den omsøkte aktiviteten er nødvendig å lokalisere til verneområdene, siden deler av de reirlokaltetene til kongeørn, jaktfalk og fiskeørn som inngår i prosjektet kan befinne seg innenfor verneområdene av naturlige årsaker. Det vil være uheldig om verneområdene setter stopper for en helhetlig kartlegging av rovfugl i Finnmark. Forvalter vurderer at NINA innehar meget god kompetanse når det gjelder sårbare arter i området med bakgrunn i at dette prosjektet har pågått over mange år i de samme områdene.

Kunnskap fra forskningsprosjektet vil være av stor verdi for rovviltforvaltningen i forhold til reindrifta i Finnmark. Denne forskningen bidrar til å øke kunnskapen om verneområdene, jf.

nml. § 8, og kan bidra til å fremme verneverdiene. Samtidig kan det nevnes at det i høringsutkastet til eldre utgave av forvaltningsplan for Stabbursdalen var det lagt opp til å bruke kongeørn som et bevaringsmål i Stabbursdalen nasjonalpark og Stabbursdalen landskapsvernområde. Et av tiltakene i bevaringsmålet var å kartlegge reirlokalteter. Tiltaket som er omsøkt er generelt også viktig i forhold til kartleggingen av kongeørn og de andre rovfugl-artene som er vurdert til nær truet (NT) i Norsk rødliste for arter.

Naturmangfoldloven § 8 setter krav til at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på blant annet effekten av påvirkninger. Tidsperioden det søkes om er i hekkeperioden for flere fuglearter hvor man bør unngå å forstyrre fuglene. I Stabbursdalen er formålet først og fremst å bevare et stort naturområde tilnærmet fri for tekniske inngrep, for å sikre biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander, jf. nml. § 9. Påvirkningen som vil oppstå vil være kortvarig og det vil ikke sette varige spor, og tiltaket vurderes derfor isolert sett til ikke å påvirke verneverdiene nevneverdig. Det forutsettes at fuglene ikke forstyrres unødvendig mye og over uhensiktsmessig lang tid. Det forventes ingen miljøforringelse ved forskningsprosjektet, hvor kostnadene kan bli krev dekket av søker, jf. nml. § 11. Den samlede belastning, jf. nml § 10 vurderes derfor som liten. Forvalter anser det heller ikke som sannsynlig at mange andre søker om dispensasjon på tilsvarende grunnlag som NINA.

Ut fra det aktuelle forskningsprosjektets klare nytteverdi for forvaltninga finner nasjonalparkforvalteren at omsøkte aktivitet bør kunne tillates.

Reinbeitedistrikt 16 har beitetid i nasjonalparken fra 1. april til 15. november. Det anmodes om at NINA oppretter kontakt med reindrifta i området før flygning og landing, for å avklare og gjøre reineiere på flyaktiviteten.

I verneområde for Stabbursdalen er det 4 siidaer med følgende kontaktinformasjon:

- Láhtin-siida v/ Anna Ravna Gaup: Tlf. 418 55 018.
- Vuorja-siida v/John Larsen Anti: Tlf. 977 05 174
- Njeaiddan-siida v/Per Inge Johansen: Tlf. 480 46 610
- Skaiddaduottar-siida v/Rasmus John S. Anti: Tlf. 481 98 885/ 454 88 968

Landing med helikopter omfattes av motorferdselloven. Forskningsinstitusjoner må søke kommunen som motorferdselmyndighet om dispensasjon fra motorferdselloven i forbindelse med landing, også inne i verneområder med særskilte motorferdselforbud i verneforskriftene. Kommunen kan innvilge tillatelse etter motorferdsellovens § 6. Landing med luftfartøy rammes ikke av det særskilte motorferdselforbudet i Finnmark og Nord-Troms fra og med 5. mai til og med 30. juni.

Faste kopimottakere for Stabbursdalen nasjonalparkstyre:

Porsanger kommune	Rådhuset	9712	Lakselv	postmottak@porsanger.kommune.no
Kvalsund kommune	Rådhusveien 18	9620	Kvalsund	servicekontoret@kvalsund.kommune.no
Landbruksdirektoratet - ARD	Pb. 8140 Dep	0033	Oslo	postmottak@landbruksdirektoratet.no
SNO Lakselv	Stabbursnes	9710	Indre Billefjord	torkjell.morset@miljodir.no
Fylkesmannen i Finnmark	Statens hus	9815	Vadsø	fmfipostmottak@fylkesmannen.no
Finnmark Fylkeskommune	Areal- og kulturvernavd.	9815	Vadsø	postmottak@ffk.no
Finnmarkseiendommen	Pb. 133	9811	Vadsø	post@fefo.no
Sámediggi - Sametinget	Ávjovárgeaidnu 50	9730	Karasjok	samediggi@samediggi.no
Reinbeitedistrikt 16	Pb. 185	9735	Karasjok	postmottak@reinbeitedistrikt16.net
Vuorji siida v/ Anders Nils S. Anti	Bahkiljohka 74	9730	Karasjok	andersnsanti@gmail.com
Njeaiddán siida v/Per Inge Johansen	Jorbajeakkáš 16	9700	Lakselv	pigi@live.no
Skáiddeduottar siida v/ Rasmus John S. Anti og Nils John Meløy	Bahkiljohka 40B	9730	Karasjok	nilsjmeloy@gmail.com
Láhtin siida v/Anna Ravna Gaup	Rávdojohka 72	9730	Karasjok	anna.ravna.gaup@gmail.com